

Utkast:

OMGIVNINGSANALYS

Dalarös roll och förhållande till omgivningen

Varje stad och tätort har sin särskilda mix av bostäder, arbetsplatser, utbildningar och utbud av kultur, besöksmål och fritidsaktiviteter. Mixen av utbudet och balansen i människors dagliga in- och utpendling ger varje ort dess specifika förutsättningar – fördelar och problem. När vi ger oss i kast med Dalarös roll och förhållande till omgivningen, så utgår vi från Dalarö som ett helt samhälle med en särskild blandning av funktioner. Man behöver jämföra den med andra liknande orter, med andra orter i regionen och beskriva hur sambanden med omgivningen ser ut. En ort har många både fysiska och upplevda samband med omgivningen. Båda kategorierna har stor betydelse för den framtida utvecklingen. Hur är tillgången till infrastruktur för kommunikation – bredband, flygplats, järnvägar och vägar åt olika håll? Hur fungerar kollektivtrafiken? Vilken roll har Dalarö i ett regionalt perspektiv – som bostadsort, för utbildning, inom näringslivet? Men det finns inte bara kvantitativa samband. Lika viktig är vår kollektiva föreställningsvärld. Vilken identitet och

status har Dalarö – är det ett attraktivt samhälle eller...?

Dalarös portar

Dalarö är en viktig port för både resande och transporter till och från stora delar av Haninges skärgård. Gästhamnen i Askfatshamnen för gästande småbåtar ligger på fel sida om Dalarö och borde ligga på framsidan vid fiskarhamnen. Skyltningen från Askfatshamnen till centrala Dalarö är dålig. Hotellbryggan och området runt omkring bör förändras för att skapa en mer tilltalande och väl fungerande entré. Antalet gästplatser för båtar på Dalarö är allt för få. Sommartid är parkeringsplatserna för få vilket försvårar för boende, besökare och verksamma på Dalarö och öarna utanför. Farhågor finns rörande mer otillåten parkering längs Odinsvägen efter ombyggnaden då gångytor kan misstas för parkeringsytor. Det är även svårt att orientera sig till p-platserna.

Viktiga slutsatser

- Dalarö utgör en viktig port till Haninges skärgård.
- Det finns behov av fler gästplatser för båtar lokaliserade till Fiskarhamnen.
- Sommartid finns behov av fler parkeringsplatser för bilar.

- Behov av förbättrad information om var p-platser finns.

Dalarös ”stråk”

Dalarö är främst kopplat till den närmast liggande delen av Haninges skärgård. Den fysiska kopplingen mellan Dalarö och öarna bör stärkas med fler och bättre båtturer. Dalarö är särskilt viktig som så kallad replipunkt för Haninges skärgård. Det är på Dalarö de boende på öarna har tillgång till skola, barnomsorg, vårdcentral och annan service. Dalaröborna känner sig inte som Haningebor då framförallt den fysiska kopplingen är svag i och med att Dalarö ligger ca 20 km från kommuncentrum. De flesta framhåller dock Haninge centrum som det köpcentrum man nyttjar sig av, samt Handens pendeltågsstation för de som åker kommunalt. De båtburna Dalaröborna har inget större utbyte med mellanskärgården utan håller sig till södra skärgården och framförallt Dalarös egen skärgård. Hotellen och konferensanläggningarna har dock gäster från en större del av Stockholm och dess skärgård.

Viktiga slutsatser

- Dalarö är särskilt viktig som replipunkt för Haninges skärgård.

- Förbättrad båttrafikering mellan Dalarö och öarna är önskvärd.
- Dalaröbornas identifiering med Haninge är svag.
- Haninge centrum viktigt inköpsställe för Dalaröborna.

Dalarös kommunikationer

Till Dalarö kan man komma med bil, buss, Vaxholmsbåt, Ornöfärjan eller egen båt beroende på varifrån man åker samt vilka preferenser man har i övrigt.

De allra flesta boende på Dalarö har egen bil, ett flertal åker buss till och från Handen och/eller Gullmarsplan på väg till och från jobbet. Direktbussarna är mycket uppskattade, dock är en anpassning av framförallt avgångstider kvällstid i riktning mot Dalarö efterfrågat av många.

Passningen mellan direktbussarna och Smådalaröbussen kan förbättras.

Boende på Ornö med arbete på fastlandet, åker naturligtvis färjan över till Dalarö och sedan vidare till Haninge eller övriga delar i Stockholm. Boende på andra öar har allt som oftast egen båt för att smidigt kunna ta sig till fastlandet. En båtplats på Dalarö föredras av många öbor då resan över vatten blir kortast. Vissa av öarna trafikeras även regelbundet av Vaxholmsbåtar.

För mer enstaka turer kan även så kallad sjötaxi anlitas. Vad gäller Vaxholmsbåtar så borde under högsäsong (dvs. sommartid) en

linje in till Stockholm inrättas, vilken skulle både ge Dalaröbor som stockholmare och andra en trevlig och tilltalande förbindelse med Dalarö. För besökande till Dalarö är tillgången till parkeringsplatser för bilar och gästplatser för båtar ett problem.

På Dalarö är möjligheten till uppkopplingen mot Internet tillfredställande och fungerar för de flesta vad avser arbete hemifrån.

Dock finns en oro om kapaciteten är tillräcklig för framtida behov.

Till både Dalarö och Ornö finns fiberkabel dragen. På Ornö nyttjas denna av skolan, medan övriga öbor saknar denna möjlighet vilket är negativt.

Viktiga slutsatser

- Direktbussar till Stockholm uppskattade, dock är en anpassning av avgångstider önskvärd.
- Under högsäsong är direktlinje med Vaxholmsbåt till/från Stockholm efterfrågad.
- Fler parkeringsplatser för bilar nödvändigt.
- Fler gästplatser för båtar, vid Fiskarhamnen nödvändigt.
- Säkerställ framtida behov av snabb internetuppkoppling via fiber.

Dalarös karaktär

Dalarö är känt! Framförallt i Haninge, Stockholm och Sverige men även ute i delar av Europa. För vissa är det bara ett namn på en skärgårdsö någonstans i Stockholmstrakten, för andra är det en ort med sommarbostäder kanske också lite exklusivt, särskilt Smådalarö. Många tror att det ligger långt ifrån Stockholm city, och förvånas över att det är ett levande samhälle på acceptabelt pendlingsavstånd från Stockholms city med en åretruntbefolkning och service. För de mer insatta är det kulturmiljön och platsens historia som är Dalarös signum. För båtfolket är naturligtvis Dalarö känt med sin skans och så vidare. De flesta seglarna lägger dock inte till vid Dalarö utan seglar hellre då till Utö.

Besökare på Dalarö förvånas ofta i positiv bemärkelse över idyllen och de pittoreska miljöerna. Utländska besökare främst tyskar tycker Dalarö överensstämmer med deras bild av Sverige.

Viktig slutsats

- Det finns inte en dominerande, utan många olika företrädesvis positiva uppfattningar/bilder av Dalarö.

Profilering och marknadsföring av Dalarö

Satsningar i syfte att marknadsföra och profilera Dalarö bör ta sin utgångspunkt i närheten och tillgången till naturen och havet, där framförallt kopplingen till naturen t.ex. Tyrestakilen inte är naturlig. De pittoreska bebyggelsemiljöerna, de kulturhistoriska värdena både på land och på bottenarna med de många vraken och Dalarös historia bör lyftas fram och synliggöras. Dalarö är också en plats för aktiviteter med båtliv, regattan, segelskola, simskola, badplatsen Schweizerbadet, långfärdsskridskoåkning mm. Dessa etablerade friluft- och sportaktiviteter bör kunna utvecklas och kompletteras samt användas i marknadsföringen för att locka boende och besökare. Dalarö skall bygga vidare på sina unika värden och inte försöka konkurrera med orter som ex.vis Sandhamn.

Viktig slutsats

- Satsningar bör baseras på Dalarös unika mix av tillgång till natur, vatten, kultur och aktiviteter.

Handel och service

De flesta är nöjda med det utbud av både handel och service som finns på Dalarö. De boende inser att utbudet inte kan vara så stort med tanke på befolkningmängden.

ICA butiken och Macken är av mycket stor betydelse. ICA-affären är viktig dels som affär men även som träffpunkt, Macken är utöver bensinmack och butik även postombud och utlämningsställe för systembolaget. Ett förbättrat utbud av restauranger är önskvärt. Att väcka liv i verksamheten på Dalarö skans igen är angeläget.

Att skapa fler parkeringsplatser samt att skapa fler gästplatser för båtar på Dalarös framsida är angeläget. Skolan och barnomsorgen fungerar bra. Personalen är uppskattad och gör ett gott jobb efter sina förutsättningar, dock önskas en högre personaltäthet. Viktigt att barn får ett socialt nätverk. Dåligt av kommunen är dock att man inte förutsett skolans och förskolans lokalbehov. Både skolan och kommunala förskolan är idag trångbodda. Utbudet av service är bra och räcker väl. Dalarö vårdcentral upplevs som mycket väl fungerande och uppskattas av många. De äldre har svårt att få plats på Malmgården där det är kö.

Viktiga slutsatser

- Dalaröborna är nöjda med utbudet av handel och service.
- Skolan och kommunala förskolan är trångbodda.
- Personaltätheten i skola och omsorg är låg.

Verksamheter och utbud

Utveckling av Tullhuset är prioriterat. Byggnadens placering mitt i byn med en stor tomt ger goda förutsättningar för att bygga vidare på det som redan startats i Tullhuset och komplettera det med verksamheter som idag saknas. Till exempel en allmän parkmiljö, möteslokaler för föreningslivet, utställningar, caféverksamhet, biblioteksfilial med IT-möjligheter, en MeetingPoint för småföretagares möten och samverkan med mera.

I Askfatsområdet finns redan verksamheter som skulle kunna växa och utvecklas. Det gäller både verksamheter kopplade till Idrottshallen som till marin verksamhet i syfte att locka besökare.

Viktiga slutsatser

- Utveckla verksamheter i Tullhuset och Tullhusparken.
- Utveckla verksamheter i Askfatsområdet.

Bostäder

Dalarö är attraktivt och det finns ett stark efterfrågan på bostäder som lett till höga huspriser. För att möta denna efterfrågan och ge fler tillgång till den attraktiva boendemiljön krävs att fler bostäder för unga, gamla och olika familjestorlekar byggs på Dalarö, som idag framförallt domineras av småhus. Ett tillskott av bostäder får inte påverka den unika miljön negativt och

hänsyn skall tas i såväl placering, utformning och volym för att stärka de värden som finns samt skapa underlag för en utveckling av andra. Eventuellt framtida tillkommande flerbostadshus bör ha en utformning och skala som passar in i miljöerna dvs. hus som till det yttre liknar större villor och innehåller en handfull lägenheter.

Viktig slutsats

- Dalarös attraktivitet som bostadsort bör stöttas genom att planera för ett större och mer varierat utbud av bostäder.

Statlig – Regional - Kommunal samverkan med marknaden

Stat, region, kommun och marknads aktörer måste ta ett samlat grepp om frågan rörande färjeförbindelser till kommunens större öar som Ornö och Utö. Här har Dalarö samhälle en särställning att beakta som kommunens replipunkt för hela Haninges skärgård.

Tillsammans med fysisk tillgänglighet är tillgången till Internet en avgörande faktor för att folk skall kunna bo och verka på Dalarö och dess omgivande öar.

Utbyggnaden av fiber måste fortsätta och erbjudas allt fler hushåll i framtiden.

Viktiga slutsatser

- Frågan rörande hantering av framtida

färjeförbindelser till kommunens större öar och Dalarös roll som replipunkt måste hanteras i samarbete mellan staten, regionen, kommunen och marknads aktörer.

- Bredbandsutbyggnad (fiber) med hög kapacitet är en avgörande faktor för utveckling av Dalarö och Haninges skärgård.